

Zaposlitev ali nadaljnje izobraževanje?

Zavod RS za zaposlovanje,
NCIPS, Euroguidance Slovenia

2022

Kazalo

1	Pred odločitvijo	5
1.1	Mednarodne napovedi zaposlovanja do leta 2025	5
1.4	Sporočilo Svetovnega gospodarskega foruma.....	6
1.5	Kompetence za boljši učni in življenjski uspeh.....	7
1.6	Kateri poklici so v in po pandemiji najbolj iskani?	8
2	Zaposlitev	10
2.1	Oblike zaposlovanja v Sloveniji	10
2.2	Plače	12
2.3	Brezposelni mladi do 29 let.....	13
2.4	Pomoč Zavoda RS za zaposlovanje pri iskanju zaposlitve.....	18
2.5	Zaposlitev v Evropi in Eures	20
2.6	Prostovoljstvo.....	21
2.7	Europass	21
3	Nadaljnje izobraževanje	24
3.1	Možnosti nadaljnega izobraževanja	24
3.2	Študij v tujini.....	26
3.3	Register kvalifikacij Slovenskega ogrodja kvalifikacij	27
4	Štipendije.....	28
4.1	Državne štipendije.....	28
4.2	Zoisove štipendije	28
4.3	Kadrovske štipendije.....	28
4.4	Štipendije za deficitarne poklice.....	29
4.5	Skladi, fundacije in razpisi vlad.....	29
5	Dodatno branje	30

1 Pred odločitvijo

Obiskujete zadnji letnik srednje šole in kmalu boste pred pomembno življenjsko odločitvijo. Že razmišljate o tem, kako nadaljevati po uspešno končani srednji šoli? Ne glede na to, ali zaključujete nižjo poklicno, srednjo poklicno, srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, se morate odločiti, ali se želite zaposliti ali nadaljevati z izobraževanjem.

Na Zavodu RS za zaposlovanje, kjer deluje Euroguidance Slovenija, smo za vas zbrali informacije, ki vam bodo v pomoč pri načrtovanju vaše kariere. V publikaciji **Kariera se ustvari, ne zgodi**, ki je bila pripravljena v okviru projekta Karierna orientacija za iskalce dela Evropskega socialnega sklada, je med drugim opredeljeno:

'Razvoj kariere predstavlja pridobivanje različnih spretnosti, izkušenj in znanja. Načrtovanje in vodenje kariere pomeni večanje kompetentnosti, znanja in zmožnosti za delo. To je dejaven proces, katerega sestavni del so različne oblike učenja in dela. Vključuje formalno, neformalno in informalno obliko učenja ter na drugi strani, poleg različnih oblik zaposlitve, tudi vse neformalne oblike dela, kot so delo na domu, prostovoljno delo v skupnosti in drugo. Razvoj kariere je odvisen od posameznika in poteka vse življenje. Ustvarjanje kariere je tako vseživljenjski proces.

Hitre tehnološke spremembe spreminjajo razmere, v katerih delujejo tako slovenska kot svetovna podjetja; namesto poslovanja, ki je omejeno na lokalni ali nacionalni trg, so podjetja, ki želijo biti uspešna, prisiljena sodelovati v globalnih procesih, ki poganjajo svetovno ekonomijo. Podjetja, ki želijo preživeti, morajo biti pripravljena na redne in hitre spremembe. Vse manj so pripravljena sprejemati dolgoročne obveznosti do zaposlenih, zato se tudi drastično spreminjajo oblike zaposlitve; do nedavnega prevladujoča oblika zaposlitve, to je delovno razmerje, sklenjeno za nedoločen čas, tako rekoč izginja. Prevladujejo krajše fleksibilne oblike, ki postavljajo pred posameznika nove izzive in zahtevajo nove spretnosti. To vpliva tudi na drugačen potek kariernega zgodbe in kariernega razvoja posameznika.

Šole bodo v prihodnosti poskušale zagotoviti učencem in dijakom znanje in spretnosti, pomembne v razvoju delovne sile v globalni ekonomiji. Vedno bolj se cenijo veščine in spretnosti, ki omogočajo učinkovito timsko delo in ustvarjalno reševanje problemov ter zahtevajo več disciplinarnosti. Od posameznika se pričakujejo odprtost in usmerjenost v samoiniciativno izpopolnjevanje znanja, usmerjenost v vseživljenjsko učenje in izobraževanje.

Delodajalci od kandidatov zahtevajo vedno več drugih spretnosti in znanj, ki se ne navezujejo le na posameznikovo strokovno usposobljenost v okviru izbrane stroke. Prihodnji iskalci zaposlitve bodo morali vedeti, kako se učinkovito prilagajati spremembam v okolju, biti sposobni večkrat v življenju uspešno zamenjati službo ali poklic, biti zmožni načrtovanja in ravnanja v skladu s spreminjajočimi se poklicnimi priložnostmi, razvijati tehnične in socialne spretnosti ter hkrati razumeti, kako in zakaj se pridobljene spretnosti lahko uporabijo.'

1.1 Mednarodne napovedi zaposlovanja do leta 2025

V predstavitvi globalnih premikov na področju zaposlovanja je avtorica Ekaterina Ukhova, vodja službe razvoja kadrov v podjetju Ernst & Young marca 2018, napovedala naslednjo projekcijo zaposlovanja do leta 2025:

- Pričakujemo lahko, da bodo do leta 2025 pametni stroji in nove tehnološke rešitve nadomestili enega od treh zaposlenih. Mednarodni gospodarski forum v svoji analizi meni, da bo 7,1 milijona zaposlitev postalo vsakdanje rutinsko ali avtomatizirano opravilo.

- Zaposlitve, kjer plača ne presega 20 \$ na uro, so najbolj tvegane in jih bo v veliki meri nadomestila avtomatizacija, ki bo najbolj prizadela naslednje sektorje: bančništvo in finančne storitve (17 %), potovanja in prosti čas (13 %), tehnologija (9 %), zavarovalništvo (8 %) in proizvodna industrija (7 %).
- Zaposlitve, ki bodo aktulne v letu 2025 so urbani kmetovalci, specialisti socialnega izobraževanja, podatkovni znanstveniki, varnostni specialisti v kibernetiki, negovalci za odrasle, specialisti zdravstvene nege, medicinske sestre in fizikalni terapevti, specialisti za 3-D spletno oblikovanje, oblikovalci izkušeni virtualne realnosti, profesorji.
- Zaposlitve, ki po letu 2025 nimajo veliko možnosti v prihodnosti, so bančni uradniki, zavarovalniški zastopniki, telefonski prodajalci, vnašalci podatkov, strojepisci in telefonisti, blagajniki, nepremičninski agenti, kontrolorji in davkarji, potovalni agenti, športni sodniki in športni uradniki, kartotečni uradniki in arhivisti, poštarji in kurirji ter osebni asistenti.
- Na drugi strani bo 2 milijona novih zaposlitev ustvarjenih na področjih računalništva, spletnega oblikovanja, matematike, arhitekture, inženiringa in sorodnih področij.

1.4 Sporočilo Svetovnega gospodarskega foruma

Svetovni gospodarski forum je pred leti objavil globalno poročilo '[Future of jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial revolution](#)'. Četrta industrijska revolucija bo spremenila naša delovna mesta, zlasti v tehnologiji, kjer napredek na področju umetne inteligence (AI), avtomatizacije, znanosti o podatkih, robotike, naprednih materialih, biotehnologije in genomike in podobno, zahteva nova znanja in spretnosti ter delovna mesta.

To bo spremenilo način življenja in dela. Nekatera delovna mesta bodo izginila, druga bodo postala številčnejša, pojavila se bodo nova, ki danes še ne obstajajo. Zaposleni bodo morali uskladiti svoje spretnosti, da bodo ostali konkurenčni. V petih letih se bo spremenila več kot tretjina znanj (35%), ki štejejo za pomembna med današnjimi zaposlenimi.

Vodilne kadrovske in strateške uradnike svetovnih delodajalcev so povprašali, kaj pomenijo trenutni premiki, zlasti na področju zaposlovanja, potrebnih veščin in kako se bo to odražalo v zaposlovanju v panogah na različnih koncih sveta.

Ustvarjalnost bo postala ena izmed treh najbolj potrebnih veščin. S plazom novih izdelkov, novih tehnologij in novih načinov dela bodo morali delavci postati bolj kreativni, da bi lahko izkoristili te spremembe.

Številni novi izdelki, tehnologija, načini dela in vloge bodo od delavcev zahtevali **prilagodljivost in kreativnost** - z veščinami, ki se prenašajo iz vloge v vlogo, iz panoge v panogo v industrijo. Poleg tega roboti in umetna inteligenca zlahka opravljajo ročna opravila, vendar se jim kreativne spretnosti še vedno izmikajo. Z izkoriščanjem kreativnega razmišljanja lahko človek ostane zaposljiv tudi v naslednjem desetletju.

Raziskava, ki jo je opravil Svetovni gospodarski forum o prihodnosti programske opreme in družbe, kaže, da ljudje pričakujemo, da bo umetna inteligenca do leta 2026 postala del upravnega odbora podjetja. **Pogajanje in prilagodljivost** ostajata zaželeni spretnosti.

Aktivno poslušanje, ki je danes osrednja veščina, bo manj pomembno. Hkrati pa bo postala **čustvena inteligenca** ena izmed ključnih veščin, ki jih vsi potrebujemo.

Razumevanje odnosov med različnimi ljudmi (tudi ljudmi in roboti) bo prav tako zelena. Koordinatorji robotskih skupin si bodo prizadevali za optimizacijo ravnotežja med roboti in ljudmi v skupinah, hkrati pa bodo zagotovili, da bodo vsi delovali brezhibno. Upravljanje ljudi kot celota bo postalo umetnost. Poskrbeti, da se pravi ljudje postavijo v prave vloge, da bodo delavci usposobljeni, da izkoristijo nastajajoče trende in ublažijo vse pomisleke, ki jih imajo ljudje glede avtomatizacije in robotike.

Narava sprememb bo zelo odvisna od same panoge. Na primer, svetovni mediji in zabava so se v zadnjih petih letih že močno spremenili. Sektor finančnih storitev in naložb pa še ni korenito preoblikovan. Tisti, ki delajo v prodaji in proizvodnji, bodo potrebovali nova znanja, kot je tehnološka pismenost. Nekateri so v napredku pred drugimi. Mobilni internet in tehnologija v oblaku že vplivata na naše delo. Umetna inteligenca, 3D tiskanje in napredni materiali so še vedno v zgodnji fazi uporabe, hitrost sprememb pa bo hitra.

1.5 Kompetence za boljši učni in življenjski uspeh

Učni model OECD Learning Compass 2030 opredeljuje kompetence za boljši učni in življenjski uspeh kot vrste znanja, veščin, stališč in vrednot, ki jih potrebujemo za preoblikovanje družbe in oblikovanje prihodnosti za boljše življenje. Te so opredeljene kot interaktivna uporaba orodij, interakcije v heterogenih skupinah, avtonomno delovanje, ustvarjanje nove vrednosti, usklajevanje napetosti in dilem, prevzemanje odgovornosti.

Te kompetence je mogoče uporabiti v številnih okoliščinah in situacijah, poleg tega so edinstveno človeške. Lahko jih razumemo kot kompetence višjega nivoja, ki ljudem pomagajo pri navigaciji po različnih situacijah in izkušnjah. V tem smislu so prenosljive in jih je mogoče uporabljati skozi celo življenje. Sposobnost obvladovanja negotovosti, razvijanja novih stališč in vrednot ter produktivno delovanje, ko se cilji spremenijo, ostajajo edinstvena človeška veščina. Umetna inteligenca ne more tekmovati s človekovo sposobnostjo ustvarjanja novih vrednot, usklajevanja napetosti ali sprejemanja odgovornosti.

Te kompetence so potrebne v družbah, ki še naprej postajajo raznolike in neodvisne, kot se razvijajo, in v gospodarstvih, kjer vpliv novih tehnologij zahteva nove ravni spretnosti in človekovega razumevanja. Manj je verjetno, da bodo delovna mesta, kjer potrebujete ustvarjalno inteligenco, v naslednjih desetletjih avtomatizirana. Za uskladitev napetosti in dilem je potrebno branje in razumevanje zapletenih in dvoumnih kontekstov - veščina, ki je do danes ni enostavno programirati v algoritem. Podobno umetna inteligenca še nima svoje volje, niti ne občutka za etičnost in tako ne more sprejemati takšnih etičnih odločitev, ki jih sprejemajo ljudje.

Ljudje bodo morali imeti možnost, da upoštevajo moralne in etične posledice svojih ukrepov in med drugim zagotovijo, da se bo velika in rastoča moč umetne inteligence uporabljena v korist vseh ljudi. Kompetenc za boljši učni in življenjski uspeh se lahko v naučimo v šolah ali pa jih pridobimo doma, v družini in v skupnosti, v odnosih z drugimi.

1.5.1 Ustvarjanje novih vrednosti

Inovacije so jedro rasti in trajnostne narave razvoja. Ustvarjanje novih vrednosti se nanaša na sposobnost za inovacije in podjetniško delovanje ter odgovornimi dejanji.

Inovacije kot gonilne sile rasti in družbenega razvoja, se spopada z nujnimi svetovnimi izzivi, kot so demografski premiki, pomanjkanje virov in podnebne spremembe. Za ustvarjanje so potrebna nova delovna mesta, nova podjetja in novi izdelki in storitve, zlasti glede na to pospešeni ritem sprememb v 21. stoletju. Toda inovacije pomenijo več kot ustvarjanje novih delovnih mest, podjetij, izdelkov in storitev; gre tudi za razvoj novih znanj, spoznanj, idej, tehnik, strategij, rešitve in njihovo uporabo pri nastalih težavah.

1.5.2 Usklajevanje napetosti in dilem

V svetu soodvisnosti je za iskanje rešitev za globalne izzive potrebna sposobnost reševanja napetosti, dileme in kompromisov - na primer med pravičnostjo in svobodo; samostojnost in solidarnost; učinkovitostjo in demokratičnimi procesi; ekologijo in poenostavljenimi ekonomskimi modeli; raznolikost in univerzalnost; ter inovativnost in kontinuiteta. Razumevanje potreb in interesov drugih je bistvenega pomena za zagotovitev dobrega počutja družine in skupnosti. Razvoj zmogljivosti razumevanja in delovanja skupaj s potrebami, interesi in perspektivami drugih, je zato bistvenega pomena. Izziv je uskladiti več in pogosto nasprotujočih si idej ali stališč, in prepoznati, da je za iskanje rešitve morda več kot ena rešitev.

1.5.3 Prevzemanje odgovornosti

Upoštevanje etike delovanja, obravnavanje novosti, sprememb, raznolikosti, dvoumnosti in negotovosti ter soočanje z izzivi odgovorno domneva, da lahko posamezniki razmišljajo sami in delajo z drugimi. Odgovornost pomeni razumevanje, da imajo dejanja posledice in da imajo ljudje moč vpliva na druge. Prevzejamnje odgovornosti pomeni, da lahko človek razmišlja in oceni svoja dejanja v luči svojih izkušenj, osebnih in družbenih ciljev, česa se je naučil in kaj je prav in kaj narobe.

Napredek v razvoju nevroznanosti je dokazal sposobnost možganov, da se spreminjajo in razvijajo v celotnem življenjskem obdobju. Mladost je danes mogoče razumeti kot čas ne le ranljivosti, ampak tudi priložnosti razvijanja občutka odgovornosti.

Odgovorno ravnanje pomeni razmišljanje in postavljanje vprašanj, povezanih z normativi, vrednostmi, pomeni in omejitvami.

1.6 Kateri poklici so v in po pandemiji najbolj iskani?

Leto 2020 je drastično poseglo v delovno okolje. Kateri poklici bodo po pandemiji najbolj iskani? V zadnjih letih je Center za prihodnost dela objavil številna poročila o delovnih mestih prihodnosti. Povpraševanje po njih je naraslo.

- Svetovalec za delo od doma: Delo od doma je postalo običajna praksa, zato tudi podjetja iščejo načine, da bi ta način dela čim bolj optimizirali.
- Fitnes svetovalec: Po podatkih Centra za prihodnost dela je povpraševanje po tem kadru zgolj v prvem četrtletju leta 2021 naraslo za 29 odstotkov.
- Vodja oblikovanja pametnega doma: V prihodnje bo naraščalo povpraševanje po pametnih domovih z domačimi pisarnami, pametnimi upravljavci stanovanja, zvočno izolacijo in drugimi funkcionalnostmi.
- Arhitekt za oblikovanje delovnega okolja: V postpandemičnem času bo vodstvo podjetij večjo pozornost posvečalo oblikovanju delovnega okolja, ki bi pozitivno vplivalo na dobro počutje in produktivnost zaposlenih.
- Strokovnjak za podatke: Podjetja se čedalje bolj zavedajo podatkov, ki so shranjeni v elektronski obliki in iščejo načine, da bi to področje čim bolj učinkovito upravljali.

2 Zaposlitev

V življenju praviloma nimamo samo ene zaposlitve. Trg dela se neprestano spreminja in od nas zahteva nova znanja in veščine, zato je razvoj poklicne poti oziroma kariere posameznika izrednega pomena.

2.1 Oblike zaposlovanja v Sloveniji

2.1.1 Redno delovno razmerje za določen ali nedoločen čas

Delovno razmerje je razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo, osebno in nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca. 4. člen Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) določa, da je delodajalec dolžan delavca prijaviti v obvezno pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za primer brezposelnosti. Med drugim to pomeni, da ima zaposleni pravico do letnega dopusta, regresa za letni dopust, nadomestila stroškov prevoza, nadomestila za prehrano in različnih dodatkov (za nočno in nadurno delo, delovno dobo, uspešnost ...).

Pogodbo o zaposlitvi smejo skleniti osebe stare najmanj 15 let. Delavci, ki še niso dopolnili 18 let, uživajo v delovnem razmerju posebno varstvo.

Če s pogodbo o zaposlitvi čas trajanja ni pisno določen, oziroma če pogodba o zaposlitvi za določen čas ni sklenjena v pisni obliki ob nastopu dela, se domneva, da je pogodba o zaposlitvi sklenjena za nedoločen čas.

2.1.2 Pripravnništvo

Zakon o delovnih razmerjih je obvezno pripravništvo odpravil. Pripravnništvo opravljate tam, kjer je to predpisano s posebnim zakonom ali kolektivno pogodbo dejavnosti. Pripravnništvo je priporočljivo opraviti, saj tako pridobite splošna znanja z določenega področja, umestite strokovno znanje pridobljeno med izobraževanjem v prakso ter pridobite veščine in tehnike, potrebne za opravljanje nalog na delovnem mestu. Tako še pred redno zaposlitvijo pridobite izkušnje in realno sliko o tem, kako bo potekal vaš delovnik.

Z zakonom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti se lahko določi, da sklene pogodbo o zaposlitvi kot pripravnik, kdor prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe, ter z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju.

ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/2013) v 122. členu opredeljuje izvajanje pripravništva:

- V času trajanja pripravništva mora delodajalec pripravniku po programu zagotavljati usposabljanje za samostojno opravljanje dela.
- Z zakonom, drugim predpisom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti se določi trajanje, potek pripravništva, program, mentorstvo in način spremljanja in ocenjevanja pripravništva.
- Ob koncu pripravništva mora pripravnik opraviti izpit, ki je sestavni in zaključni del pripravništva in se opravlja pred iztekom pripravniške dobe.

ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/2013) v 124. členu opredeljuje izvajanje volonterskega pripravništva:

- Če se pripravništvo v skladu s posebnim zakonom lahko opravlja, ne da bi delavec in delodajalec sklenila pogodbo o zaposlitvi (volontersko pripravništvo), se za pripravnika uporabljajo določbe tega zakona o trajanju in izvajanju pripravništva, omejenosti delovnega časa, odmorih in počitkih, povračilu stroškov v zvezi z delom, odškodninski odgovornosti ter zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu v skladu s posebnim zakonom.
- Pogodba o volonterskem opravljanju pripravništva mora biti sklenjena v pisni obliki.

Pripravništvo lahko traja največ eno leto, če zakon ne določa drugače.

V Sloveniji poznamo termin praktični pouk, praktično usposabljanje z delom in poklicne kvalifikacije. **Praktični pouk** v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju se izvaja v šoli, podjetjih in medpodjetniških izobraževalnih centrih v skladu z učnim programom. Za izvajanje je pristojno Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport.

Praktično izobraževanje se v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju izvaja kot praktični pouk in praktično usposabljanje z delom. **Praktično usposabljanje z delom** je pomemben sestavni del vsakega izobraževalnega programa v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki dijakom omogoča usvajanje veščin in spretnosti v realnem delovnem okolju in na ta način skupaj s praktičnim poukom v šoli oblikovanje njegove poklicne usposobljenosti. Praktično usposabljanje z delom pa se izvaja v podjetjih ali zavodih. Na podlagi dogovora z delodajalci se lahko del praktičnega usposabljanja izvede v medpodjetniških izobraževalnih centrih.

Center RS za poklicno izobraževanje vodi Centralni register učnih mest – seznam poslovnih subjektov, ki imajo verificirana učna mesta za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom in vajeništva.

Delodajalci vedno bolj cenijo pomen sodelovanja s šolo in se zavedajo svoje odgovornosti za uspešno izvedbo izobraževalnega programa. Poleg praktičnih znanj, veščin in spretnosti namreč dijak v realnem delovnem okolju pridobi tiste kompetence, ki jih v šolskih delavnicah ni mogoče realizirati: socializacijo v delovnem okolju, dinamiko realnega delovnega procesa, skupno odgovornost za kakovost opravljenega dela. Dijak sklene učno pogodbo praviloma za vsa leta usposabljanja.

Postopke priznavanja **poklicnih kvalifikacij** vodi ministrstvo, pristojno za posamezen reguliran poklic ali dejavnost. Na tej povezavi so naštetni vsi regulirani poklice v RS, in pogoji ter pristojnost izvajanja omenjenih poklicev.

2.1.3 Podjemne pogodbe

S podjemno pogodbo se prevzemnik posla (izvajalec) zavezuje opraviti določen posel, kot sta izdelava ali popravilo stvari, telesno ali umsko delo, naročnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal. Plačilo se določi s pogodbo, če ni določeno že z obvezno tarifo ali drugim aktom.

2.1.4 Samozaposlitev

Samozaposleni so tisti, ki:

- opravljajo katerokoli samostojno dejavnost kot direktorji in (so)lastniki v podjetju (gospodarski družbi ali zavodu),
- so samostojni podjetniki posamezniki (s. p.),

- z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost (npr. s področja umetnosti, kulture in medijev, zasebnega zdravstva, farmacije in socialne varnosti, veterinarske, odvetniške ipd. dejavnosti).

2.1.5 Avtorska pogodba

Z avtorsko pogodbo o naročilu dela se avtor zaveže ustvariti določeno delo in ga izročiti naročniku, naročnik pa se zaveže, da mu bo za to plačal honorar. Vsebina avtorske pogodbe je avtorsko delo s področja književnosti, znanosti in umetnosti.

Več informacij v Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah RS (Uradni list RS št. 16/2007) ali pri [Avtorski agenciji Slovenije](#).

2.1.6 Prekarnost

Bistvene razlike med redno zaposlitvijo in prekarnimi oblikami zaposlitve se kažejo v tem, da prekarni delavci v večini nimajo zagotovljenega plačila za preživetje, da so brez pravic plačanega dopusta in regresa, malice in povračila stroškov za prevoz. Delodajalci prekarnim delavcem, za razliko od redno zaposlenih, prav tako ne plačujejo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za zavarovanje za primer brezposelnosti in prispevkov iz naslovov starševskega varstva.

V Sloveniji se lahko delavci, ki menijo, da njihov delodajalec krši delovnopravno zakonodajo, obrnejo na Inšpektorat Republike Slovenije za delo. Poleg tega pa lahko delavec uveljavlja obstoj delovnega razmerja, če ugotovi, da so v njegovih zaposlitvi prisotni vsi elementi delovnega razmerja.

2.2 Plače

[Statistični urad Republike Slovenije](#) navaja, da je bila julija 2022 povprečna mesečna bruto plača 2.002,27 EUR. Povprečna mesečna bruto plača je povprečni mesečni znesek, izplačan zaposlenim pri pravnih osebah za delo v polnem delovnem času ali delovnem času, krajšem od polnega delovnega časa, in za nadure, ter nadomestila plače, ki bremenijo delodajalca. Povprečna mesečna neto plača julija 2022 pa je bila 1.304,01 EUR. Povprečna mesečna neto plača je povprečni mesečni znesek, izplačan zaposlenim pri pravnih osebah za delo v polnem delovnem času ali delovnem času, krajšem od polnega delovnega časa, in za nadure, ter nadomestila plače, ki bremenijo delodajalca, zmanjšan za prispevke za socialno varnost in akontacijo dohodnine.

Po podatkih [Statističnega urada Republike Slovenije](#) je povprečna mesečna bruto plača zaposlenih v Sloveniji, preračunana iz letne bruto plače, je po začasnih podatkih strukturne statistike plač v 2021 znašala 2.138 EUR oz. se je na letni ravni zvišala za 10,1 %. Zaposleni moški je v povprečju zaslužil 2.165 EUR bruto, ženska pa 2.107 EUR.

Med najbolj plačanimi poleg menedžerjev še zdravniki in farmacevti, z najnižjo plačo pa frizerji, delavci za polnjenje polic, prodajalci na stojnicah ter drugi čistilci. V letu 2021 so najvišjo povprečno mesečno bruto plačo prejeli generalni direktorji in člani uprav družb (9.057 EUR), nižjo pa frizerji (1.159 EUR). Zdravniki specialisti so zaslužili v povprečju dve tretjini povprečne bruto plače generalnih direktorjev (približno 6.000 EUR), farmacevti pa še tretjino manj od zdravnikov (okoli 4.000 EUR).

2.3 Brezposelni mladi do 29 let

Za lažjo predstavo o tem, koliko iskalcev zaposlitve z izobrazbo, ki jo imate ali jo želite pridobiti, je prijavljenih pri Zavodu RS za zaposlovanje, smo zbrali podatke o prijavljenih brezposelnih osebah (stanje na dan 30. 6. 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 in 2022).

2.3.1 Brezposelni mladi s srednjo poklicno izobrazbo

Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	284	270	256	429	399	250
0416 Prodaja (trgovina) na debelo in drobno	498	400	324	455	299	218
0716 Motorna vozila, ladje in letala	156	134	139	299	209	131
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	186	164	162	295	180	127
0721 Živilska tehnologija	143	142	132	175	135	104
0714 Elektronika in avtomatizacija	85	74	95	136	99	75
0415 Tajniško in administrativno delo	121	88	114	149	105	75
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	86	64	70	151	83	68
0713 Elektrotehnika in energetika	54	52	58	124	85	65
0722 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	64	47	48	110	55	56
0913 Zdravstvena nega in babištvo	96	103	90	116	82	52
0732 Gradbeništvo	67	56	65	102	52	38
0812 Hortikultura	71	61	48	93	69	34
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	25	41	30	61	52	30
0811 Poljedelstvo in reja živali	29	20	20	31	24	16
0821 Gozdarstvo in lov	3	5	6	9	6	7
0723 Tekstilna, oblačilna, čevljarska in usnjarska tehnologija	23	9	12	9	9	5
1011 Storitve za gospodinjstva	10	6	3	3		3
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijška proizvodnja	8	7	7	8	4	2
0511 Biologija						1
0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	1	1		1	1	1
0711 Kemijsko inženirstvo in procesi						1
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin	4	4	3	6	1	1
1010 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, podrobneje neopredeljeno						1
0400 Poslovne in upravne vede, pravo, podrobneje neopredeljeno						1
0819 Kmetijstvo, drugo					1	1
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok			1	2	1	1
1041 Transport		5	1	5	1	
1015 Potovanja, turizem, prosti čas				1		
0619 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), drugo				1		
0810 Kmetijstvo, podrobneje neopredeljeno	1					
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje		1	1			
0311 Ekonomija				1	1	
0914 Medicinska diagnostična in terapevtska tehnologija	1					
0712 Okoljevarstvena tehnologija				1		
Skupaj	2.016	1.754	1.685	2.774	1.953	1.364

2.3.2 Brezposelni mladi s srednjo splošno ali srednjo strokovno izobrazbo

Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	1.405	1.195	1.034	1.438	996	647
0488 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno poslovne in upravne vede, pravo	1.128	906	777	1.056	710	468
0610 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), podrobneje neopredeljeno	209	185	183	299	223	206
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	146	155	163	327	255	164
0913 Zdravstvena nega in babištvo	459	358	300	342	204	160
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	308	275	252	297	237	160
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijška proizvodnja	153	124	131	205	169	123
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	89	96	81	152	128	84
0212 Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje	127	118	105	174	157	83
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	97	94	80	186	92	71
0713 Elektrotehnika in energetika	48	47	48	104	60	56
1041 Transport	103	95	72	122	83	49
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	17	19	34	58	43	42
0712 Okoljevarstvena tehnologija	30	31	22	69	54	39
0841 Veterinarstvo	53	49	54	72	58	37
0916 Farmacija	73	58	39	52	60	31
0721 Živilska tehnologija	56	37	35	64	35	31
0732 Gradbeništvo	66	47	38	89	46	28
0811 Poljedelstvo in reja živali	50	40	22	56	31	27
0522 Naravno okolje in divje živali	10	13	20	26	21	26
0722 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	48	28	30	48	29	21
0812 Hortikultura	77	54	45	52	34	19
0711 Kemijsko inženirstvo in procesi	29	35	21	41	26	18
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje	7	8	12	14	16	16
1015 Potovanja, turizem, prosti čas	156	116	72	113	39	15
0714 Elektronika in avtomatizacija	56	35	27	30	21	13
0911 Zobozdravstvo	27	21	26	36	16	13
0914 Medicinska diagnostična in terapevtska tehnologija	17	10	14	22	20	12
0723 Tekstilna, oblačilna, čevlarska in usnjarska tehnologija	13	10	9	14	18	9
0716 Motorna vozila, ladje in letala	23	10	16	28	24	8
0821 Gozdarstvo in lov	4	3	5	11	5	5
1088 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve					1	4
0416 Prodaja (trgovina) na debelo in drobno	6	4	2	2	3	3
0415 Tajniško in administrativno delo	11	3	6	10	7	3
0731 Arhitektura, prostorsko načrtovanje in urbanizem	7	5	10	9	5	2
0529 Okoljske znanosti, drugo						1
0915 Terapija in rehabilitacija						1
0215 Glasba, ples in uprizoritvene umetnosti		1	1			1

0511 Biologija			1	1	1	1
Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0000 Osnovne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi, podrobneje neopredeljeno				1	2	1
1019 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, drugo					1	1
0111 Izobraževalne znanosti			1	1	1	1
0410 Poslovne in upravne vede, podrobneje neopredeljeno						1
0221 Religija in teologija				1		
0988 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/zidi, pretežno zdravstvo in socialna varnost	1					
0388 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost				1		
0719 Tehnika, drugo					1	
1011 Storitve za gospodinjstva	1	1		1	1	
0421 Pravo			2		1	
0213 Likovna umetnost					1	
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin	4	2	1	2	2	
0919 Zdravstvo, drugo					1	
0531 Kemija			1			
1010 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, podrobneje neopredeljeno						1
0912 Medicina				1		
0710 Tehnika, podrobneje neopredeljeno				1		
0588 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno naravoslovje, matematika in statistika			1	1	1	
0311 Ekonomija	2		2	3	3	
0810 Kmetijstvo, podrobneje neopredeljeno		1	1			
0319 Družbene vede in vedenjske znanosti, drugo					1	
0520 Okolje (razen okoljevarstvene tehnologije), podrobneje neopredeljeno					1	
0819 Kmetijstvo, drugo				1	1	
0611 Uporaba računalnika					1	
0888 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo	1			2	2	
Skupaj	5.117	4.289	3.796	5.639	3.950	2.702

2.3.3 Brezposelni mladi s terciarno izobrazbo

Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0488 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno poslovne in upravne vede, pravo	304	220	203	200	126	75
0413 Poslovanje in upravljanje, menedžment	182	123	108	146	99	75
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijaska proizvodnja	88	60	63	94	72	58
0231 Usvajanje jezikov (drugih, tujih, znakovnih, prevajalstvo)	155	101	93	128	76	52
0912 Medicina	142	81	85	119	46	51
0421 Pravo	153	119	95	111	95	51
0915 Terapija in rehabilitacija	51	49	58	62	42	43
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	90	44	60	65	56	43
0114 Izobraževanje učiteljev s predmetno specializacijo	162	102	99	98	65	43
1015 Potovanja, turizem, prosti čas	64	48	56	93	75	41

0314 Sociologija in študiji kultur	149	88	75	106	54	34
Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0610 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), podrobneje neopredeljeno	47	44	24	45	27	32
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	17	8	15	29	22	28
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	66	41	45	61	41	28
0311 Ekonomija	60	30	30	45	38	27
0111 Izobraževalne znanosti	80	53	52	65	53	27
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	27	14	19	45	31	27
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje	47	39	39	60	40	25
0731 Arhitektura, prostorsko načrtovanje in urbanizem	105	64	61	56	39	24
0213 Likovna umetnost	40	25	28	43	32	24
0721 Živilska tehnologija	32	34	22	33	36	24
0313 Psihologija	85	40	39	58	38	23
0212 Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje	17	18	17	40	28	22
1014 Šport	11	11	14	22	14	20
0511 Biologija	59	50	44	51	21	17
1041 Transport	44	38	31	36	21	16
0914 Medicinska diagnostična in terapevtska tehnologija	26	23	19	22	14	16
0588 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno naravoslovje, matematika in statistika	16	16	11	30	18	15
0113 Izobraževanje učiteljev brez predmetne specializacije	119	66	49	65	31	15
0811 Poljedelstvo in reja živali	28	24	25	29	22	14
0288 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno umetnost in humanistika	29	23	27	37	27	14
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	34	23	23	53	28	14
0888 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo	35	27	22	29	10	14
0312 Politologija, odnosi posameznik-družba-država	53	35	36	46	18	13
0723 Tekstilna, oblačilna, čevljarska in usnjarska tehnologija	13	13	7	14	8	13
0222 Zgodovina in arheologija	42	29	27	51	42	13
0923 Socialno delo in svetovanje	96	50	25	35	28	13
0711 Kemijsko inženirstvo in procesi	37	20	24	22	22	12
0215 Glasba, ples in uprizoritvene umetnosti	27	19	16	24	21	12
0512 Biokemija	26	24	15	17	10	12
0810 Kmetijstvo, podrobneje neopredeljeno	13	9	9	17	15	11
0321 Novinarstvo in medijske študije	32	25	20	26	18	11
0415 Tajniško in administrativno delo	55	34	27	29	14	10
0913 Zdravstvena nega in babištvo	56	29	31	23	17	10
0988 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno zdravstvo in socialna varnost	18	22	16	13	8	9
0229 Humanistika (razen jezikov), drugo	18	16	16	13	11	9
0232 Književnost in jezikoslovje	46	31	19	21	12	9
0688 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT)	27	20	20	29	21	9
0714 Elektronika in avtomatizacija	30	28	24	29	21	8
0713 Elektrotehnika in energetika	21	10	9	14	5	8
0531 Kemija	17	15	12	14	8	8
0522 Naravno okolje in divje živali	13	9	8	18	14	8

0388 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost	64	40	33	32	26	7
Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0533 Fizika	7	6	6	7	10	6
0521 Okoljske znanosti	20	18	17	14	4	6
0911 Zobozdravstvo	14	10	13	8		6
0821 Gozdarstvo in lov	9	12	8	8	7	6
0541 Matematika	23	14	16	8	4	5
0223 Filozofija in etika	23	16	20	18	12	5
0411 Računovodstvo in revizija	13	8	14	14	10	5
0414 Marketing in oglaševanje	6	6	8	18	13	4
1022 Varnost in zdravje pri delu	7	3	3	10	3	4
0532 Geoznanosti	10	8	5	8	5	4
0732 Gradbeništvo	62	24	17	12	6	4
0400 Poslovne in upravne vede, pravo, podrobneje neopredeljeno	2	3			2	3
0322 Bibliotekarstvo in informacijska znanost	25	20	7	13	8	3
0722 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	7	6	5	14	9	3
0716 Motorna vozila, ladje in letala		1	1	2	2	3
1088 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve	59	22	12	24	8	3
0812 Hortikultura	11	6	5	6	7	2
0916 Farmacija	13	12	9	10	3	2
0999 Zdravstvo in socialna varnost, drugo		1	1	2		1
0329 Novinarstvo, komunikologija in informacijska znanost, drugo					1	1
0530 Vede o neživi naravi (fizika, kemija in sorodne vede), podrobneje neopredeljeno						1
0300 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost, podrobneje neopredeljeno				1	1	1
0239 Jeziki, drugo						1
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin	1	1		2		1
0299 Umetnost in humanistika, drugo						1
0510 Biološke in sorodne vede, podrobneje neopredeljeno					1	1
0221 Religija in teologija	14	6	3	2	3	1
0188 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev			2	3	3	1
0399 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost, drugo						1
0841 Veterinarstvo	15	10	6	5	2	1
0519 Biološke in sorodne vede, drugo		2		4	6	1
0419 Poslovne in upravne vede, drugo	1	2		1		1
0542 Statistika		1				
0410 Poslovne in upravne vede, podrobneje neopredeljeno	1	1				
0219 Umetnost, drugo				1		
0110 Izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev, podrobneje neopredeljeno					1	
1019 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, drugo				2		
0719 Tehnika, drugo				1		
0919 Zdravstvo, drugo					1	

0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi				3	1	
0416 Prodaja (trgovina) na debelo in drobno	8	3				
0412 Finančništvo, bančništvo in zavarovalništvo		4	4	2	2	
Klasius P-16	jun.17	jun.18	jun.19	jun.20	jun.21	jun.22
0900 Zdravstvo in socialna varnost, podrobneje neopredeljeno					1	
Skupaj	3.619	2.450	2.227	2.886	1.912	1.325

2.4 Pomoč Zavoda RS za zaposlovanje pri iskanju zaposlitve

2.4.1 Kontaktni center

Če ne najdete potrebnih informacij na spletni strani Zavoda za zaposlovanje, se lahko obrnete tudi na Kontaktni center na brezplačnem telefonu 080 20 55 ali na naslov kontaktni.center@ess.gov.si.

2.4.2 Spletna stran

Pomembne informativne vsebine so na voljo tudi na prenovljenem spletnem mestu Zavoda RS za zaposlovanje, ki vključuje tudi informacije o vseživljenjski karierni orientaciji in pripomočkih za razvoj kariere, ki so namenjeni prepoznavanju kompetenc, zmožnosti in interesov. Na voljo so različni testi za samotestiranje, vprašalniki in računalniški program, ki vam pomaga do odgovora na vprašanje, kateri poklici so primerni za vas.

Med pripomočki za razvoj kariere je tudi spletni pripomoček za raziskovanje, razvoj in izpopolnjevanje vaših možnosti v karieri Kam in kako, ki je na voljo za učence in dijake ter študente in odrasle.

Nadgrajeni iskalnik po poklicih omogoča tudi iskanje po poklicnih področjih, prikaz poklicev z največ napovedanimi zaposlitvami, aktualnega števila prostih delovnih mest za posamezno poklicno področje ali poklicno skupino ter označevanje poklicev v primanjkljaju, ravnovesju ali presežku. Predstavljamo vam več kot 500 opisov poklicev.

2.4.3 e-Svetovanje

Zavod RS za zaposlovanje je za vse tiste, ki ste večji uporabe računalnika in se znajdete na spletu, razvil spletno svetovalnico eSvetovanje, s pomočjo katere lahko preverite interese, osebnostne lastnosti in kompetence.

eSvetovanje je pripomoček za učinkovito načrtovanje kariere in iskanje zaposlitve. Svetujemo vam, da se pred uporabo registrirate in si tako zagotovite dostop do vseh storitev. Kot prijavljen uporabnik lahko v Moji mapi shranjujete podatke in dostopate do shranjenih rezultatov izpolnjenih vprašalnikov.

Raziskujete lahko po naslednjih zavihkih:

- **Kakšen sem?** Spoznajte samega sebe, svoje osebnostne lastnosti, sposobnosti, vrednote in življenjski slog.
- **Kaj me zanima?** Raziščite vaše interese.
- **Kaj znam?** Določite kompetence, ki ste jih že pridobili in so zelo pomembni pri iskanju zaposlitve.
- **Kaj naj delam?** Poiščite pravi poklic zase.
- **Kje iščem zaposlitev?** Napotki, kje in kako iskati zaposlitev.
- **Kako kandidiram na delovno mesto?** Vodič od priprave prijave na delovno mesto, pisanja življenjepisa, do priprave na razgovor, obnašanja na razgovoru in aktivnosti po razgovoru ter vas seznani s tem, kako delodajalci izbirajo ustrezne kandidate.
- **Kako naj bom aktiven?** Pomoč pri načrtovanju aktivnosti in nasveti kako jih lahko spremljate.

2.4.4 Portal Poišči delo

Portal PoiščiDelo.si je spletni pripomoček, ki brezposelnim in iskalcem zaposlitve omogoča, da s prijavo spremljajo prosta delovna mesta, komunicirajo s svetovalcem zaposlitve, se prijavijo pri Zavodu, zaprosijo za denarno nadomestilo ali pridobijo različna potrdila, ki so povezana s prijavo pri Zavodu. Registracija v portal je možna z elektronskim poštnim naslovom ali digitalnim potrdilom.

Portal PoiščiDelo.si ponuja:

- elektronsko podpisovanje in oddajo vlog Zavodu,
- podpis zaposlitvenega načrta, elektronsko sodelovanje in komunikacijo s svetovalcem,
- pregledovanje prostih delovnih mest Zavoda,
- predstavitev in komunikacijo z delodajalci preko portala,
- oblikovanje eCVjev,
- naročilo potrdil iz evidenc Zavoda.

2.4.5 Kam in kako

Pri odločitvi za nadaljnje izobraževanje ali zaposlitev vam lahko pomaga program **Kam in kako**. Le-ta vam omogoča pregled seznama primernih poklicev, ki so izbrani na podlagi vaših odgovorov, pridobivanje dodatnih informacij o poklicih, ki vas zanimajo, njihove značilnosti, katere veščine potrebujete zanje in kako jih lahko pridobite, primerjavo med predlaganimi poklici, da se lažje odločite za pravega in možnost izdelave kariernega načrta. Registracijsko številko dobite v svetovalni službi na vaši šoli.

Program je interaktiven in uporabnikom prijazen. Namen programa je, da:

- z zastavljanjem vprašanj o značilnostih poklica pomaga opredeliti področja in posamezne poklice, o katerih se boste lahko pogovorili s kariernim svetovalcem;
- vas spodbudi, da podrobneje raziščete predlagane poklice, ki so glede na vaše odgovore primerni za vas;

- odkrijete nove poklice o katerih niste razmišljali in so primerni za vas ali razširite znanje o poznanih poklicih.

Na osnovi vaših odgovorov vam bo program predlagal primerne poklice. Poklice je možno raziskovati tudi tako, da vnesete ime poklica ali ga izberete iz seznama gospodarskih dejavnosti. Če ste predhodno že odgovarjal na vprašanja o značilnostih poklica, najdete prikaz ustreznosti poklica in več podatkov o tem poklicu (kratek opis, kaj se v poklicu dela, potrebno izobrazbo, znanja in spretnosti, možnosti zaposlovanja, pogoje dela). Ko boste odgovorili na vsa zastavljena vprašanja o značilnostih poklica, preverite tudi svoj osebni slog.

2.4.6 Karierna središča

V kariernih središčih ponujamo vrsto brezplačnih storitev in aktivnosti za brezposelne, druge iskalce zaposlitve, učence, dijake, študente in delodajalce. Z namenom spodbujanja zaposlovanja in zagotavljanja podpore pri poklicni izbiri in kariernem razvoju.

V kariernih središčih lahko samostojno ali ob pomoči svetovalcev dostopate do pripomočkov za samostojno iskanje zaposlitve in vodenje kariere ter se udeležujete kratkih delavnic veččin iskanja zaposlitve ali predstavitev aktualnih prostih delovnih mest, ki jih organiziramo v sodelovanju z delodajalci.

Karierna središča se nahajajo na uradih za delo in v prostorih nekdanjih Centrov za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS-ih). Karierna središča so na uradih za delo odprta v času uradnih ur Zavoda RS za zaposlovanje.

V kariernem središču med drugim po predhodnem dogovoru nudimo karierno svetovanje mladim na prehodu z nižje na višjo raven izobraževanja ter informacije in nasvete staršem, učiteljem in kariernim svetovalcem, ki pomagata mladim pri njihovem odločanju.

2.5 Zaposlitev v Evropi in Eures

EURES (EUROpean Employment Services) je omrežje služb za zaposlovanje in njihovih nacionalnih članov in partnerjev iz držav članic Evropske unije (EU), Evropskega gospodarskega prostora (EGS) in Švice, katerega cilj je uresničevanje in pospeševanje prostega pretoka delavcev.

Evropski portal za zaposlitveno mobilnost nudi:

- iskanje prostih delovnih mest (tudi na podlagi lastnega profila - življenjepisa),
- mreža svetovalcev po vsej Evropi, ki nudijo podporo pri iskanju zaposlitve v tujini,
- ažurne informacije o trgu dela v posameznih državah,
- ažurne informacije o delovnih in življenjskih pogojih v posameznih državah,
- informacije o aktualnih zaposlitvenih dogodkih,
- dostop do drugih virov (npr. Evropskih zaposlitvenih dni)
- možnost povezljivosti (npr. z Europass življenjepisom).

2.5.1 Shema zaposlitvene mobilnosti

Shema zaposlitvene mobilnosti (EURES TMS) omogoča, da sodelujete iskalci zaposlitve stari vsaj 18 let, ki vam finančno pomaga pri preselitvi in zaposlitvi v drugi državi članici EU, na Norveškem ali Islandiji.

Finančna podpora je možna le za redno zaposlitev. Ne vključuje napotnih delavcev, pripravništva in vajeništva.

Potrebno je izpolnjevati pogoje za pridobitev finančne podpore, in sicer starost najmanj 18 let, državljan ali državljanica članice EU, Norveške ali Islandije, zakonito prebivate v državi EU, na Norveškem ali Islandiji in iščete zaposlitev v kateri drugi od teh držav (iskalec zaposlitve mora spremeniti državo prebivanja), vaša zaposlitev v drugi državi članici EU mora trajati vsaj 6 mesecev, vaša zaposlitev mora biti sklenjena za polni ali najmanj polovični delovni čas, za razgovor ali zaposlitev v drugi državi članici EU ne boste prejeli nobene druge finančne podpore delodajalca ali drugega projekta (plačano potovanje, namestitveni stroški, prehrana, lokalni prevozi).

Na podlagi vloge lahko kandidirate za različne finančne podpore za:

- potne stroške za zaposlitveni razgovor,
- stroške selitve ob zaposlitvi,
- stroški selitve ob selitvi družine,
- stroške priznavanja izobrazbe,
- stroške jezikovnega tečaja,
- dodatno finančno podporo za kandidate z dodatnimi potrebami.

2.6 Prostovoljstvo

Prostovoljstvo deluje na različnih področjih - socialnem, športnem, rekreativnem, izobraževalnem, zdravstvenem, kulturnem, okoljskem, turističnem, v kriznih situacijah (na primer gasilske organizacije, reševalci) in na mnogih drugih področjih. Opravljajo ga ženske in moški, mladi ljudje in otroci, ljudje srednjih let in starejše osebe, vanj se lahko vključujejo vsi ljudje ob upoštevanju svojih zmogljivosti, saj zanj ni načelnih omejitev.

Prostovoljstvo ima velik pomen za skupnost, ker:

- izboljšuje kakovost življenja v družbi;
- brani interese posameznikov in skupin, ki so ogroženi, prikrajšani, potisnjeni ob rob, izključeni;
- je ena od osnovnih poti odzivanja civilne družbe na potrebe v njej in ustvarja možnosti aktivnega delovanja državljanov v družbi;
- prostovoljsko delo je samostojna ali dodatna dejavnost in dodana vrednost delovanju služb in institucij.

Evropska prostovoljna služba mladim ponuja možnost daljšega bivanja in dela v gostiteljski organizaciji v drugi državi (do 12 mesecev), pri čemer je delo prostovoljca ali prostovoljke EVS v korist gostiteljske organizacije ali lokalne skupnosti, istočasno pa izvajanje praktičnih nalog predstavlja preizkušnje, ob katerih poteka učni proces za prostovoljca/-ko.

2.7 Europass

S 1. julijem 2020 je začel delovati **nov portal Europass**, ki prinaša kar nekaj novosti pri urejanju življenjepisa in spremnega pisma, uporabnikom pa ponuja tudi nove možnosti uporabe. Najpomembnejše so: nove oblike Europass CV in spremnega pisma (tudi nov logotip), možnost deljenja Europass profila kot spletne povezave, shranjevanje dokumentov v uporabniškem profilu, ponudbe za delo in izobraževanje po Evropi, boljša povezanost s portalom evropske zaposlitvene mobilnosti EURES, itd.

Europass je sklop spletnih pripomočkov in informacij, ki uporabnikom pomaga na izobraževalni in poklicni poti, saj je odličen pripomoček za vse, ki želijo predstaviti svoje znanje in sposobnosti. Europass pripomočki so brezplačni in enostavni za uporabo. Najpogosteje ga uporabljajo iskalci zaposlitve (za prijave na delovna mesta, projekte, razpise, doma in v tujini), študenti (za prijave na izobraževanje ali program usposabljanja), delodajalci (za enostaven pregled posameznikovih znanj in kompetenc) in šole (za primerjavo znanj in svetovanje posameznikom glede nadaljnjega izobraževanja).

Uporabniki Europass portala imajo po novem možnost, da ustvarijo svoj **Europass uporabniški profil**, kar je največja novost nove uporabe portala. Iz svojega Europass profila lahko uporabniki kadarkoli nato prenesejo svoj Europass življenjepis v PDF. Uporabniki portala lahko z uporabniškim profilom dostopajo do več novih funkcionalnosti: shranjevanje vseh dokumentov v oblaku, delitev profila kot spletne povezave, prejemanje ponudb izobraževanja in dela po Evropi in nekatere druge.

Europass življenjepis lahko uporabnik pripravi v spletnem urejevalniku, ki olajša oblikovanje, izvozi pa ga v obliki PDF. Struktura uporabniku pomaga urediti svoje podatke in ga opominja na vse elemente, ki so lahko za naslovnika pomembni. Nov portal Europass prinaša nove oblikovne predloge in novo uporabniško izkušnjo. Tako lahko zdaj v urejevalniku pripravite svoj Europass življenjepis kot gost ali kot registrirani uporabnik.

Europass spremno pismo lahko uporabnik pripravi v spletnem urejevalniku, ki olajša oblikovanje, izvozi pa ga v obliki PDF. Ker so struktura in osnovni elementi že določeni, uporabniku tako ostane več časa za vsebinsko pripravo. Enako kot za Europass življenjepis, lahko spremno pismo pripravite kot gost ali kot registrirani uporabnik. Do podatkov v spletnem urejevalniku ima v vsakem primeru dostop le uporabnik.

Evropska Europass spletna stran ponuja informacije o življenju in delu v drugih evropskih državah ter virih informacij na ravni Evropske unije, na njej pa gostuje tudi spletni urejevalnik. Nacionalna Europass spletna stran se osredotoča zlasti na pomoč uporabnikom in informiranje uporabnikov v Sloveniji.

Registriranim uporabnikom je odslej na voljo med drugim:

- Moja knjižnica: za shranjevanje različnih dokumentov (diplome, spričevala in certifikati, priporočila, motivacijska pisma, ...). Vse dokumente, ki so shranjeni v knjižnici, uporabnik lahko deli kot povezavo.
- Samoocenjevanje spodbujata zavijka Moja zanimanja in Moje spretnosti in znanja, ki sta namenjena temu, da uporabniki identificirajo svoje karijerne cilje in preference ter na nadzorno ploščo prejmejo predloge delovnih mest in tečajev, prilagojene svojim interesom in željam.
- Prenos življenjepisa na portal EURES in obratno: svoj življenjepis lahko s klikom na *Objavi na EURES*, ki se nahaja na zadnjem koraku ustvarjanja življenjepisa, uporabnik objavi na portalu EURES. Na ta način bo deljen življenjepis viden delodajalcem, prijavljenim v portal EURES.

Pogosta vprašanja uporabnikov in navodila za pomoč pri uporabi novega portala so na voljo na portalu Nacionalnega centra Europass Slovenija na Centru RS za poklicno izobraževanje.

V okviru novega Europass portala ja na voljo tudi **samoocenjevalni test digitalnih znanj**. Digitalna znanja in spretnosti so pomembna za delo, študij in tudi dostop do storitev. Trenutno se za kar 90 % delovnih mest zahtevajo digitalna znanja in spretnosti.

Svoja digitalna znanja in spretnosti lahko preizkusite z brezplačnim testom, ki traja približno 25 minut in je na voljo na spletni strani. Po opravljenem preizkusu boste lahko posodobili tudi svoj Europass življenjepis.

Samoocenjevalni test digitalnih znanj preverja informacijsko in podatkovno pismenost, komuniciranje in sodelovanje, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost in reševanje težav:

- **Informacijska in podatkovna pismenost:** Vaša znanja in spretnosti, potrebna za iskanje in dostopanje do različnih vrst digitalnih vsebin ter sprehajanje med njimi (datoteke, spletne strani itd.), kot so sposobnost primerjave različnih virov informacij in ugotavljanje njihove zanesljivosti, sposobnost shranjevanja, upravljanja in organizacije map in različnih vrst datotek.
- **Komuniciranje in sodelovanje:** Vaša znanja in spretnosti, potrebna za uporabo digitalnih tehnologij za interakcijo, komuniciranje in sodelovanje z drugimi, kot so sposobnost udeležbe v družbi z uporabo javnih in zasebnih digitalnih storitev ter sposobnost upravljanja svoje identitete in ugleda na spletu.
- **Ustvarjanje digitalnih vsebin:** Vaša znanja in spretnosti, potrebna za ustvarjanje in urejanje različnih vrst digitalnih vsebin, vključno z besedilnimi in večpredstavnostnimi datotekami. To vključuje znanja in spretnosti, potrebna za izboljšanje različnih vrst informacij in vsebin ter njihovo skupno vključevanje ter sposobnosti, ki omogočajo razumevanje delovanja avtorskih pravic in licenc ter možnosti razvijanja navodil za računalniške sisteme.
- **Varnost:** Vaša znanja in spretnosti, potrebna za varstvo naprav, vsebin, osebnih podatkov in zasebnosti ter zavedanje nevarnosti in groženj digitalnih okolij. To vključuje tudi znanja in spretnosti, potrebna za varstvo fizičnega in psihičnega zdravja ter zavedanje pomena digitalnih tehnologij za družbeno blaginjo in vključevanje ter ozaveščenost o vplivu uporabe digitalnih tehnologij na okolje.
- **Reševanje težav:** Vaša znanja in spretnosti za prepoznavanje potreb in tehničnih težav ter izbiro ustreznih tehnoloških rešitev za njihovo odpravo. To vključuje tudi znanja in spretnosti, potrebna za uporabo digitalnih orodij z namenom uvajanja novih procesov in izdelkov ter sposobnosti, ki omogočajo razumeti, katere digitalne kompetence je treba izboljšati in jih prilagoditi digitalnemu napredku.

3 Nadaljnje izobraževanje

Ne glede na to, kakšno izobraževanje zaključujete ali nadaljujete, vam pri načrtovanju izobraževalne poti lahko pomagajo strokovnjaki v različnih ustanovah.

Šolski svetovalni delavci dobro poznajo izobraževalni sistem, zato vam lahko pomagajo pri izbiri vaše nadaljnje karierne poti.

Karierni svetovalci v kariernih središčih pri Zavodu RS za zaposlovanje dobro poznajo trg dela, zaposlovanje in zahteve delodajalcev. Lahko se dogovorite za svetovanje v najbližjem kariernem središču.

Karierni svetovalci v kariernih centrih univerz vam lahko svetujejo glede izobraževalnih programov fakultet:

- Karierni center Univerze v Ljubljani
- Karierni center Univerze v Mariboru
- Karierni center Univerze na Primorskem
- Karierni center Univerze Nova Gorica

3.1 Možnosti nadaljnjega izobraževanja

V nadaljevanju boste spoznali pogoje, ki jih je treba izpolniti, če se želite vključiti v nadaljnje izobraževanje potem, ko zaključite trenutno izobraževanje. Preverite lahko tudi shemo slovenskega izobraževalnega sistema.

3.1.1 Nižje poklicno izobraževanje

Programi nižjega poklicnega izobraževanja so namenjeni učencem, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost in končali najmanj 7 razredov devetletne osnovne šole oziroma so končali osnovno šolo po prilagojenem izobraževalnem programu. Izobraževanje traja dve leti.

Na razpolago so široki programi nižjega poklicnega izobraževanja, v katerih se dijaki lahko usposobijo za različne poklice s področja tehnike, gradbeništva in biotehnike in preoblikovanja tekstilij. Ob zaključku izobraževanja mora dijak opraviti zaključni izpit, ki obsega izdelek oziroma storitev ter zagovor.

Spričevalo o zaključnem izpitu vam omogoča zaposlitev, pa tudi vpis v prvi letnik kateregakoli izobraževalnega programa srednjega poklicnega oziroma srednjega strokovnega izobraževanja.

3.1.2 Srednje poklicno izobraževanje

Programi srednjega poklicnega izobraževanja so pretežno praktično naravnani, saj vključujejo minimalno 24 tednov praktičnega usposabljanja z delom. Praviloma trajajo tri leta. Vanje se lahko vpiše, kdor je končal osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Izobraževanje se zaključi z zaključnim izpitom, ki obsega pisni in ustni izpit iz slovenščine in izdelek oziroma storitev z zagovorom.

Po končanem izobraževanju se lahko zaposlite ali lahko nadaljujete v dvoletnih poklicno-tehniških programih in si po uspešno opravljeni poklicni maturi pridobite srednjo strokovno izobrazbo.

Tisti, ki se boste zaposlili, si lahko po treh letih delovnih izkušenj z opravljanjem ustreznega mojstrskega oziroma delovodskega ali poslovodskega izpita pridobite srednjo strokovno izobrazbo. Če opravite še izpite iz splošnih predmetov poklicne mature, lahko nadaljujete izobraževanje na višji strokovni šoli.

Zakon o vajeništvu prinaša na področje srednjega poklicnega izobraževanja možnost večjega obsega praktičnega usposabljanja z delom pri delodajalcu. Poskusno je vajeniška oblika izvedbe programov srednjega poklicnega izobraževanja zaživela že v šolskem letu 2017/2018, v šolskem letu 2022/2023 pa so na voljo naslednji programi: avtoserviser, avtokaroserist, mizar, kamnosek, oblikovalec kovin - orodjar, gastronomske in hotelske storitve, steklar, papirničar, slikopleskar, strojni mehanik, zidar, električar, mehatronik - operater in klepar-krovec.

3.1.3 Srednje strokovno izobraževanje

Programi srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja so namenjeni učencem, ki so končali osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Zaključeno srednje strokovno izobraževanje omogoča neposreden vpis v vse programe višjega strokovnega izobraževanja in v visokošolske strokovne študijske programe prve bolonjske stopnje.

Univerzitetni študij omogoča poklicna matura ali štiri predmetni zaključni izpit in dodatni maturitetni izpit v okviru stroke.

Programi poklicno-tehniškega izobraževanja se oblikujejo kot nadgradnja programov srednjega poklicnega izobraževanja. Absolventom poklicnega izobraževanja omogočajo doseči srednjo strokovno izobrazbo, ki je enakovredna štiriletnemu tehniškemu in strokovnemu izobraževanju.

3.1.4 Gimnazija

Gimnazija se konča z maturitetnim izpitom iz petih predmetov - maturo, ki omogoča vpis na katerokoli nadaljnjo stopnjo izobraževanja.

3.1.5 Poklicni in maturitetni tečaj

Če se ne boste odločili za nadaljnje izobraževanje v višjem ali visokem šolstvu, se lahko odločite za poklicni tečaj in pridobite strokovna znanja, ki jih boste potrebovali za opravljanje poklica na izbranem področju. V poklicni tečaj se lahko vpišete, če ste uspešno zaključili četrti letnik gimnazije ali zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe in izpolnjujete druge, z izobraževalnim programom določene pogoje. Tako si pridobite srednjo strokovno izobrazbo.

Izobraževanje v poklicnih tečajih traja eno leto, zaključi pa se s poklicno maturo. V poklicnem tečaju se lahko redno izobražujete samo enkrat. Poklicni tečaj je torej druga pot do naziva strokovne izobrazbe, za katerega obstaja tudi štiriletni program srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja.

Vrste poklicnih tečajev za redno izobraževanje na srednjih šolah v Sloveniji: ekonomski tehnik, gastronomija in turizem, predšolska vzgoja in tehnik računalništva.

Za vse tiste, ki ste se odločili za poklicno izobraževanje in se zdaj odločate za univerzitetni študij, pa so na voljo **maturitetni tečaji**. Izobraževanje po programu maturitetnega tečaja traja eno leto. Kandidati, ki uspešno končajo izobraževanje po tem programu, lahko pristopijo k splošni maturi.

V maturitetni tečaj se lahko vpiše, kdor je uspešno zaključil srednje poklicno, srednje tehniško oz. strokovno izobraževanje, tretji letnik gimnazije, če je prekinil izobraževanje za najmanj eno leto ali četrti letnik programa Waldorfske gimnazije, pa tudi kdor je uspešno zaključil osnovnošolsko izobraževanje in hkrati opravil preizkus znanja na ravni tretjega letnika gimnazije. Preizkus znanja na ravni tretjega letnika gimnazije kandidat opravlja na šoli, ki izvaja maturitetni tečaj.

Dijak se lahko redno izobražuje v programu maturitetni tečaj le, če pred tem (v predhodnem izobraževanju) še ni ponavljal ali prestopil v drug izobraževalni program brez napredovanja. Izobraževanje po programu maturitetnega tečaja traja eno leto. V maturitetnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat. Kandidati, ki uspešno končajo izobraževanje po tem programu, lahko pristopijo k splošni maturi.

3.1.6 Višje strokovno izobraževanje

Višješolski študijski programi so dveletni ter omogočajo pridobitev višje strokovne izobrazbe. V višješolski študijski program se lahko vpišejo kandidati z opravljenimi splošno maturo, poklicno maturo ali zaključnim izpitom oziroma diplomom pred letom 2002, z opravljenim mojstrskim ali delovodskim oziroma poslovodskim izpitom, če imajo tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju. Za vpis v določene programe (program Fotografija, Medijska produkcija, Oblikovanje materialov ali Organizator socialne mreže) pa je potrebno opraviti še preizkus nadarjenosti oziroma psihofizičnih sposobnosti.

Informacije o možnostih vpisa v višje strokovno izobraževanje pri Višješolski prijavnici službi.

3.1.7 Vpis v univerzitetne študijske programe

Informacije o dodiplomskih in enovitih magistrskih študijskih programih za naslednje študijsko leto najdete na spletni strani eVS Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, bolj podrobno na strani

3.2 Študij v tujini

Lahko se odločite tudi za študij v tujini. Evropa ponuja veliko različnih možnosti. Študij v tujini je priložnost za izboljšanje znanja tujih jezikov, komunikacijskih kompetenc kot tudi priložnost za pridobitev medkulturnih kompetenc, ki so pri zaposlovanju mladih vedno bolj cenjene.

Priprava je ključnega pomena pred odhodom na študij v tujini, saj je treba biti pozoren na veliko pomembnih korakov pri iskanju izobraževalnih priložnosti kot tudi pri sami pripravi na odhod v tujino. Portal Europass združuje brezplačen sklop spletnih orodij za upravljanje vaših znanj in spretnosti ter načrtovanje izobraževalne in poklicne poti v Evropi. Pomaga vam raziskati in poiskati ustrezno priložnost za razvoj vaših znanj in spretnosti.

Pred odhodom je treba pridobiti informacije o šolnini, trajanju študija, prijavi, številu prostih mest in priznavanju študija.

Erasmus+ program ponuja številne priložnosti za študijske izmenjave v drugih evropskih državah. S podporo programa Erasmus+ študij v tujini lahko traja najmanj 3 mesece in največ 12 mesecev, lahko se ga udeležijo študenti, vpisani v visokošolski študijski program.

Če se zanimate za študij v tujini, se najprej obrnite na svojo univerzo. Ko se v okviru programa Erasmus + odpravite na študij v tujino: ne plačate prijave in šolnine na univerzi gostiteljici, vaš študij v tujini šteje kot del obveznega študijskega programa in dobite štipendijo za plačilo stroškov bivanja in potovanja.

Univerza, na katero se boste vpisali, morda sodeluje v mednarodnih programih študijskih izmenjav, zato se za več informacij obrnite tudi na njihovo službo za mednarodno sodelovanje.

Če ste opravili pripravništvo ali študij v drugi državi in želite uradno zabeležiti svoje izkušnje in pridobljene spretnosti, lahko le-te predstavite s pomočjo potrdila o mobilnosti Europass.

Potrdilo o mobilnosti Europass vsebuje informacije o vaših nalogah in odgovornostih, spretnostih, povezanih z delom, znanju jezikov, digitalnih, organizacijskih in komunikacijskih kompetencah, ki so pomembne predvsem pri zaposlovanju.

Državljeni Evropske unije imajo enake pravice do dela med študijem v drugi državi kot državljani te države. Zaposlijo se lahko brez delovnega dovoljenja, tudi za poln delovni čas. Omejitve glede števila delovnih ur na teden se razlikujejo glede na državo.

3.3 Register kvalifikacij Slovenskega ogrodja kvalifikacij

Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) predstavlja enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide. Sestavlja ga 10 ravni.

Register kvalifikacij SOK predstavlja javno dostopen informacijski sistem slovenskega ogrodja kvalifikacij in omogoča vpogled v vse posamične kvalifikacije, to so izobrazbe, poklicne kvalifikacije in dodatne kvalifikacije, ki jih je mogoče pridobiti v Sloveniji. Ker se v registru nahajajo istoimenske ali podobne kvalifikacije, ki pa se vseeno medsebojno razlikujejo, so dodali možnost primerjanja do treh kvalifikacij. Kvalifikacije lahko primerjamo po različnih parametrih.

Vsem ki se odločajo o nadaljnji karierni poti na trgu dela ali v nadaljnjem izobraževanju si lahko pomagajo tudi prikazom možne **karierne poti** znotraj področja izbrane kvalifikacije, ki ni edina in ni obvezujoča. Kvalifikacije v registru imajo tudi dodane opise poklicev ter možnost video predstavitve posamezne kvalifikacije. Na tak način želimo dodatno informirati uporabnike o možnostih, ki jih imajo s svojimi kvalifikacijami.

Kvalifikacije so v registru kvalifikacij SOK opisane skladno z metodologijo SOK ter zakonskimi določili. Opisi so usklajeni tudi s predlaganimi parametri opisa kvalifikacij v portalu evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK). Tako so opisi slovenskih kvalifikacij dostopni uporabnikom vseh držav Evropske unije, prav tako pa bodo opisi posameznih kvalifikacij iz različnih evropskih držav dostopni slovenskim državljanom. Na ta način bomo omogočili lažjo primerljivost slovenskih kvalifikacij s kvalifikacijami drugih evropskih držav.

4 Štipendije

4.1 Državne štipendije

Državna štipendija je dopolnilni prejemek, namenjen kritju stroškov, ki nastanejo v času šolanja. Z državno štipendijo želimo spodbuditi izobraževanje in doseganje višje izobrazbene ravni upravičencev. Dodeljujejo jo pristojni centri za socialno delo tako za študij v Republiki Sloveniji kot za študij v tujini na javno veljavnem izobraževalnem programu in izobraževalni ustanovi.

Do državne štipendije ste upravičeni dijaki, študenti ter udeleženci izobraževanja odraslih, ki izpolnujete naslednje pogoje:

- ste državljan Republike Slovenije ali imate drug ustrezen status iz 12. člena Zakona o štipendiranju ali ste oseba s priznano mednarodno zaščito,
- niste v delovnem razmerju, ne opravljate samostojne registrirane dejavnosti, niste vpisani v evidenco brezposelnih oseb, niste poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda,
- povprečni mesečni dohodek na osebo v vaši družini v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 1.104,33 evrov.

Za nadaljnje prejemanje štipendije po novem ni potrebno več oddati vloge. Če dijak ali študent uveljavlja dodatek za bivanje ali dodatek za uspeh, pa je potrebno dokazila še vedno predložiti oziroma poslati na pristojni center za socialno delo. Ko gre za prehod iz I. stopnje na II. stopnjo ali za prehod PTI - poklicno tehniško izobraževanje (3+2) je potrebno vlogo na novo oddati, saj gre v tem primeru za novo vlogo in ne za nadaljnje prejemanje državne štipendije.

4.2 Zoisove štipendije

Zoisove štipendije so namenjene dijakom, študentom in udeležencem izobraževanja odraslih kot spodbuda za doseganje izjemnih dosežkov in s tem ustvarjanje dodane vrednosti na področju znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti in umetnosti. Podeljuje jih Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad, ki sprejema vloge v skladu z javnim pozivom.

Zoisove štipendije se dodelijo najuspešnejšim vlagateljem vlog, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje:

- izkazujejo vsaj en ustrezen izjemni dosežek,
- dosegajo zahtevan šolski oziroma študijski uspeh,
- izpolnjujejo tudi ostale zahtevane pogoje in
- prehajajo na višjo raven izobraževanja, na kateri Zoisove štipendije še niso prejeli.

Zoisova štipendija ni združljiva z državno štipendijo, s štipendijo Ad futura, niti s štipendijo za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hkrati s Zoisovo štipendijo se lahko prejema kadrovska štipendija (razen, če ta tega ne dovoljuje), štipendija za deficitarne poklice in tudi štipendija Ad futura za študijske obiske in za sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ali raziskovanja.

4.3 Kadrovske štipendije

Kadrovske štipendije so namenjene neposrednemu povezovanju s podjetji in so v povprečju najvišje med vsemi vrstami štipendij. Prednost kadrovskih štipendij je zagotovo v tem, da praviloma zagotavljajo prvo

zaposlitev po končanem šolanju. Z razpisanimi kadrovskimi štipendijami, ki jih podeljujejo delodajalci, se lahko seznanite preko [Izmenjevalnice](#), na spletnih straneh regionalnih razvojnih agencij ali pri delodajalcih v njihovih internih glasilih, spletnih straneh in podobno.

4.4 Štipendije za deficitarne poklice

Štipendije so namenjene spodbujanju mladih za vpis v izobraževalne programe za poklice, za katere je na trgu zaznati razkorak med trenutnim in prihodnjim številom razpoložljivih kadrov in predvideno ponudbo delovnih mest. Namen [štipendij za deficitarne poklice](#) je spodbujanje mladih za izobraževanje za tiste poklice, za katere je na trgu zaznati razkorak med trenutnim in prihodnjim številom razpoložljivih kadrov in predvideno ponudbo delovnih mest. Štipendija znaša 107,42€ na mesec. Vsako leto jih podelijo do 1000. Deficitarna štipendija se lahko dodeli hkrati z vsemi štipendijami, razen s kadrovske.

4.5 Skladi, fundacije in razpisi vlad

Pri Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije poiščite informacije o drugih štipendijah za študij doma in v tujini. Razpisi štipendij so objavljeni tudi na spletni strani [Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport](#) ter spletnih straneh veleposlaništev.

5 Dodatno branje

Kariera se ustvari, ne zgodi:

<https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/10/Kariera-se-ustvari-ne-zgodi.pdf>

OECD Learning Compass 2030:

https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf#:~:text=T%20he%20OECD%20Learning%20Compass%202030%2C%20a%20product,the%20future%20we%20want%3A%20individual%20and%20collective%20well-being.

OECD Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030:

<https://enovicke.acs.si/kompetence-za-boljsi-ucni-in-zivljenjski-uspeh/>

Kateri poklici bodo po pandemiji najbolj iskani? Svet kapitala:

<https://svetkapitala.delo.si/kariera/kateri-poklici-bodo-po-pandemiji-najbolj-iskani/>

World Economic Forum, 'Future of jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial revolution':

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

Praktično usposabljanje z delom:

<https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/practicno-izobrazevanje/>

Centralni register učnih mest:

<https://crum.cpi.si/>

Regulirani poklici:

<https://spot.gov.si/sl teme/seznam-reguliranih-poklicev/>

Statistični urad RS:

<https://www.stat.si>

Zavod RS za zaposlovanje:

<http://www.ess.gov.si>

Karierna središča:

<https://www.ess.gov.si/partnerji/vsezivljenjska-karierna-orientacija/karierna-sredisca/>

eSvetovanje:

<https://esvetovanje.ess.gov.si/>

Portal PoiščiDelo.si:

<https://www.poiscidelo.si/>

Kam in kako za učence in dijake:

<https://www.ess.gov.si/partnerji/vsezivljenjska-karierna-orientacija/karierna-orientacija-solske-mladine/kam-in-kako-za-ucence-in-dijake/>

Kam in kako za študente in odrasle:

<https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/poklici-in-kompetence/pripomocki-za-nacrtovanje-kariere/kam-in-kako-za-studente-in-odrasle/>

Evropski portal za zaposlitveno mobilnost:
<https://ec.europa.eu/eures/public/sl/homepage>

Shema zaposlitvene mobilnosti TMS:
<https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/delo-v-evropi-eures/iskanje-zaposlitve-v-evropi/financne-podpore-eures/>

Europass:
<https://europa.eu/europass/sl>

Samoocenjevalni test digitalnih znanj:
<https://europa.eu/europass/digitalskills/screen/questionnaire/generic>

Slovensko ogrodje kvalifikacij:
<https://www.nok.si/>

Izobraževalni sistem v Sloveniji:
https://europass.si/wp-content/uploads/2022/10/CPI_shema_velika_DODATEK.pdf

Izobraževalni sistem v Sloveniji:
<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ENIC-NARIC-center/solske-scheme/SISTEM-VZGOJE-IN-IZOBRAZEVANJA-V-REPUBLIKI-SLOVENIJI.pdf>

Zbornik Zaposlitev ali nadaljnje izobraževanje smo pripravili v okviru Euroguidance Slovenija. Vsebina je izključno odgovornost avtorjev in zanjo v nobenem primeru ne odgovarja Evropska komisija.